

Ruso Henrik

29.8.2025

Epävirallinen opetusministerikokous 11.-12.9.2025

Opetusministerit hyväksyivät 12.9. ammatillista koulutusta koskevan Herningin julistuksen. Julistus on osa EU:n tavoitetta rakentaa vahvaa eurooppalaista koulutusaluetta ja vastata nopeasti muuttuvan työelämän tarpeisiin.

Tanskan puheenjohtajakausi järjesti epävirallisen opetusministerikokouksen Herningissä 11.-19.2025. Toivotettiin myös Ukrainan edustajat tervetulleiksi ja muistutettiin kaikkia sodan jatkumisesta Euroopassa.

Puheenjohtaja korosti ammatillisen koulutuksen merkitystä talouden ja kilpailukyvyn sekä kansainvälisen / globaalin kilpailun näkökulmista. Hän muistutti myös elinkeino- ja työelämän rakennemuutoksesta, joka asettaa uusia vaatimuksia työvoiman osaamiselle. Hän asetti tavoitteeksi vetovoimaisemman ja joustavan ammatillisen koulutuksen, joka kykenee vastaamaan muuttuviin tarpeisiin.

Komission korosti talouden rinnalla Euroopan demografista kehitystä ja tarvetta sopeutua muutoksiin. Komission maaliskuussa 2025 julkaisema Union of Skills -tiedonanto sisältää eurooppalaisen ammatillisen koulutuksen strategian laatimisen. Strategiassa halutaan asettaa tavoite, että 45 % ikäluokasta suorittaa ammatillisen koulutuksen. Erityistä huomiota kiinnitetään naisten osallistumisasteeseen. Strategian keskeiseksi aloitteeksi näyttää nousevan ajatus eurooppalaisesta ammatillisesta tutkinnosta (diploma) tai laatuleimasta (label). Jäsenmaat Suomi mukaan lukien ovat suhtautuneet nuivasti yhteisiin tutkintoihin. Hän korosti myös Euroopan omavaraisuutta opetusteknologioissa.

Komissio nosti esiin ajankohtaisista asioista myös Erasmus+ ehdotuksen ja korosti, että ehdotetut resurssit eivät riitä kaikkeen. Komissio on esittänyt sisällöllisesti laajenevalle ohjelmalle merkittävää kasvua nykyisen ohjelmakauden budjettiin verrattuna. Mainitsi myös yritysten ja ammatillisen koulutuksen yhteistyötä voidaan tukea uudesta kilpailukykyrahastosta. Tavoitteena on tukea osaavan työvoiman rekrytointia yrityksiin.

Opetusministerit hyväksyivät 12.9. ammatillista koulutusta koskevan Herningin julistuksen, jota on valmisteltu komission, jäsenmaiden ja sidosryhmien yhteistyössä Unkarin puheenjohtajakaudesta alkaen. Julistus on osa EU:n tavoitetta rakentaa vahvaa eurooppalaista koulutusaluetta ja vastata nopeasti muuttuvan työelämän tarpeisiin. Tavoitteena on joustava, ennakoiva ja kestävä ammatillisen koulutuksen järjestelmä, joka tukee vihreää ja digitaalista siirtymää. Lähtökohtina ovat elinikäinen oppiminen, työelämälähtöisyys, oppisopimuskoulutuksen vahvistaminen sekä sosiaalinen osallisuus ja yhdenvertaiset mahdollisuudet oppijoille.

Herningin julistus on jatkoa syksyllä 2002 alkaneelle ammatillisen koulutuksen Kööpenhaminan prosessille, jonka edellinen julistus hyväksyttiin vuonna 2021 Saksan puheenjohtajakaudella Osnabrückissa. Saksan opetusministeri korosti puheenvuorossaan, että Osnabrückin julistuksen tavoitteiden merkitystä. Uusi julistus vahvistaa viestiä, jonka mukaan Eurooppa tarvitsee osaavia työntekijöitä ja innostuneita yrittäjiä.

Ohjelmassa oli myös ministereiden ryhmäkeskustelut julistuksen painopisteiden ja toimeenpanon kysymyksistä. Useissa EU-maissa koulutuksen vetovoima ja vastaavuus työelämän osaamistarpeisiin ovat keskeisiä haasteita. Toimina esiin nousivat mm. vetovoimakampanjat, ammatillisesta koulutuksesta korkeakoulutukseen siirtymisen tukeminen. Esiin nousi myös demokratiakasvatuksen merkitys osana ammatillista koulutusta.

Julistuksen hyväksymiseen osallistuivat EU:n jäsenmaat, hakijamaat, ETA-maat, Euroopan Komissio sekä eurooppalaiset työmarkkinajärjestöt. Lisäksi julistusta tukivat ammatillisen koulutuksen järjestäjien yhdistykset, Eurochambres, Eurooppalainen oppisopimusallianssi ja opiskelijoita edustava Obessu.

Julistuksen sisällössä on yhtymäkohtia Suomessa käynnissä oleviin ammatillisen koulutuksen kehittämistoimiin mm. jatkuvan oppimisen osalta. Suomessa julistuksen toimeenpano on sovitettava hallitusohjelmasta nouseviin politiikkatoimiin. Ministeriön tukena on Opetushallitus, joka jatkaa kansallisen toimeenpanosuunnitelman mukaista raportointia.

Suomen edustajat

Valtiosihteeri Nylander, erityisavustaja Westerholm ja ylijohtaja Lempinen

Asiakirjat

Napsauta tähän ja kirjoita keskeisimpien kokouksessa käsiteltyjen asiakirjojen asiakirjanumerot ja tarvittaessa nimet

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite